

IX. FINACIJSKE OBAVIJESTI

1. MOGUĆNOSTI ISPLATE U GOTOVU NOVCU

Od 1. siječnja 2011. stupio je na snagu novi Zakon o platnom prometu (Nar. nov., br. 133/09.) te se više ne primjenjuje Odluka o uvjetima i načinu plaćanja gotovim novcem (Nar. nov., br. 36/02.).

To znači da više nema ograničenja u gotovinskoj isplati po jednom računu (bilo 5.000,00 kn). Pritom treba voditi računa jedino o odredbama Zakona o sprječavanju pranja novca kojim je određena svota isplate u gotovini do 105.000,00 kn.

Opširnije o tome pročitajte u časopisu RRiF, br. 1/11., str. 274.

Koje se isplate mogu obaviti u gotovu novcu određeno je čl. 90. Pravilnika o porezu na dohodak.

Tako se primjerice u gotovini bez ograničenja može isplatiti naknada za prodane osobne stvari te za nabavu poljoprivrednih i šumarskih proizvoda od građana. Pritom treba voditi računa da građanin mora biti obvezno upisan u Upisnik seljačkih gospodarstava ili obiteljskih gospodarstava sukladno čl. 23.b Zakona o poljoprivredi (Nar. nov., br. 149/09.). Za te se potrebe može primijeniti dokument OTKUPNI BLOK, a primjer obrasca dan je u časopisu RRiF, br. 2/11., str. 67.

Na žiro-račun treba isplaćivati sve honorare i ne može se prebijati s obvezama prije isplate. Navedeno proizlazi iz mišljenja Ministarstva financija MF kl.: 410-01/04-01/898 od 7. svibnja 2004. koje smo objavili u cijelosti u časopisu PiP, br. 10/04., str. 90.

Napomena:

U kaznenim odredbama Zakona o porezu na dohodak (čl. 67. st. 1. t. 4.) je navedeno da će se za prekršaj kazniti novčanom kaznom od 500,00 do 50.000,00 kn "pravne i fizičke osobe koje isplate građanima ne obavljaju preko žiro-računa kod ovlaštene organizacije za platni promet".

Dakle, misli se na dohotke građana, ali ne i ostalih fizičkih osoba - obrtnika i slobodnih zanimanja. Opširnije o tome može se pročitati u časopisu RRiF, br. 8/09., str. 54.

2. SPRJEČAVANJE PRANJA NOVCA I FINACIRANJA TERORIZMA

Od 1. siječnja 2009. primjenjuje se Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (Nar. nov., br. 87/08. i 25/12., dalje: Zakon).

Zakonom su definirani obveznici njegove primjene. Njihov krug je mnogo širi no što je bio u Zakonu o sprječavanju pranja novca (Nar. nov., br. 69/97. do 142/03.) koji je prestao važiti 31. prosinca 2008.

U krugu obveznika primjene Zakona nalaze se, uz ostale obveznike primjene Zakona, i **pravne i fizičke osobe koje obavljaju poslove** u okviru sljedećih profesionalnih djelatnosti: odvjetnik, odvjetničko društvo i javni bilježnik; revizorsko društvo i samostalni revizor; fizičke i pravne osobe koje obavljaju **računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja.**

Obveznici primjene Zakona provode mjere za sprječavanje i otkrivanje pranja novca te financiranja terorizma određene Zakonom. Mjere za sprječavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorizma svrstane su u deset grupa.

Zakon uvodi i ograničenje **gotovinske naplate** koja se odnosi se na sve pravne i fizičke osobe koje, obavljajući registriranu djelatnost, u nekim transakcijama primaju gotov novac. Prema tom ograničenju u poslovanju gotovim novcem, **ne smiju se u Republici Hrvatskoj obavljati naplate u gotovini u iznosu koji prelazi 105.000,00 kn odnosno u poslovima s nerezidentima u vrijednosti koja prelazi 15.000,00 EUR prilikom: prodaje robe i pružanja usluga; prodaje nekretnina; primanja zajmova; prodaje prenosivih vrijednosnih papira ili udjela.**

Ograničenje primanja gotovinskih plaćanja vrijedi i u slučaju ako se plaćanje kod navedenih transakcija obavlja u više međusobno povezanih gotovinskih transakcija koje ukupno prelaze iznos 105.000,00 kn odnosno koje prelaze vrijednost od 15.000,00 EUR.

Naplate koje prelaze navedene svote moraju se provesti bezgotovinski preko računa u kreditnoj instituciji.

Napomena:

O obveznicima i mjerama pisano je u časopisu RRiF br. 3/11., str. 120, 4/11., str. 101., 5/11., str. 140., 8/11., str. 111., 10/11., str. 147., 12/11., str. 187., 3/12., str. 149. (interni akt) i 4/12., str. 124.

3. VODEĆI BROJEVI BANAKA

U nastavku se daje popis banaka s pripadajućim vodećim brojevima i SWIFT adresama koje u Hrvatskom sustavu velikih plaćanja imaju otvoren račun za namiru.

Tablica 42. Pregled banaka i vodećih brojeva

Red. br.	NAZIV BANKE	VODEĆI BROJ BANKE	SWIFT ADRESA (BIC)
1.	A ŠTEDNA BANKA MALOG PODUZETNIŠTVA d.d.	6717002	ASBZ HR 22
2.	BANCO POPOLARE CROATIA d.d. Zagreb	4115008	BPCR HR 22
3.	BANKA BROD d.d. Slavonski Brod	4124003	BBRD HR 22
4.	BANKA KOVANICA d.d. Varaždin	4133006	SKOV HR 22
5.	BANKA SPLITSKO-DALMATINSKA d.d. Split	4109006	DALM HR 22
6.	BKS BANK d.d. Rijeka	2488001	BFKK HR 22
7.	CENTAR BANKA d.d. Zagreb	2382001	CBZG HR 2X
8.	CREDO BANKA d.d. Split	2491005	CDBS HR 22
9.	CROATIA BANKA d.d. Zagreb	2485003	CROA HR 2X
10.	ERSTE & STEIERMÄRKISCHE BANK d.d. Rijeka	2402006	ESBC HR 22
11.	HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVITAK Zagreb	2493003	HKBO HR 2X
12.	HRVATSKA NARODNA BANKA	1001005	NBHR HR 2D
13.	HRVATSKA POŠTANSKA BANKA d.d. Zagreb	2390001	HPBZ HR 2X
14.	HYPO ALPE-ADRIA-BANK d.d. Zagreb	2500009	HAAB HR 22
15.	IMEX BANKA d.d. Split	2492008	IMXX HR 22
16.	ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG d.d. Umag	2380006	ISKB HR 2X
17.	JADRANSKA BANKA d.d. Šibenik	2411006	JADR HR 2X
18.	KARLOVAČKA BANKA d.d. Karlovac	2400008	KALC HR 2X

Red. br.	NAZIV BANKE	VODEĆI BROJ BANKE	SWIFT ADRESA (BIC)
19.	KREDITNA BANKA ZAGREB d.d. Zagreb	2481000	KREZ HR 2X
20.	KVARNER BANKA d.d. Rijeka	2488001	BFKK HR 22
21.	MEĐIMURSKA BANKA d.d. Čakovec	2392007	MBCK HR 2X
22.	NAVA BANKA d.d. Zagreb	2495009	NAVB HR 22
23.	OBRTNIČKA ŠTEDNA BANKA d.d. Zagreb	6716000	OBAN HR 22
24.	OTP BANKA HRVATSKA d.d. Zadar	2407000	OTPV HR 2X
25.	PARTNER BANKA d.d. Zagreb	2408002	PAZG HR 2X
26.	PODRAVSKA BANKA d.d. Koprivnica	2386002	PDKC HR 2X
27.	PRIMORSKA BANKA d.d. Rijeka	4132003	SPRM HR 22
28.	PRIVREDNA BANKA ZAGREB d.d. Zagreb	2340009	PBZG HR 2X
29.	RAIFFEISENBANK AUSTRIA d.d. Zagreb	2484008	RZBH HR 2X
30.	SAMOBORSKA BANKA d.d. Samobor	2403009	SMBR HR 22
31.	SLATINSKA BANKA d.d. Slatina	2412009	SBSL HR 2X
32.	SOCIETE GENERALE- SPLITSKA BANKA d.d. Split	2330003	SOGE HR 22
33.	ŠTEDBANKA d.d. Zagreb	2483005	STED HR 22
34.	VABA d.d. BANKA Varaždin	2489004	VBVZ HR 22
35.	VENETO BANKA d.d. Zagreb	2381009	CCBZ HR 2X
36.	VOLKSBANK d.d. Zagreb	2503007	VBCR HR 22
37.	ZAGREBAČKA BANKA d.d. Zagreb	2360000	ZABA HR 2X

4. OIB U PLATNOM PROMETU

Naredbom o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba propisano je korištenje "novih" modela plaćanja javnih prihoda vezanih uz OIB.

Iz Naredbe proizlazi da se već od 1. siječnja 2010. uvodi OIB na nalogima za plaćanje javnih prihoda, uz napomenu da se do opoziva još uvijek mogu koristiti i do sada važeći modeli plaćanja.

Nadalje, prilikom plaćanja vlastitih prihoda proračuna države, županija, gradova i općina (računi vrste "18"), poreza na dobit, poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak te doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (računi vrste "17") na nalogima za plaćanje u polje "model" upisuje se brojana oznaka "68", a u polje "poziv na broj odobrenja" kao prvi podatak se upisuje brojana oznaka vrste prihoda koji se uplaćuje, te kao drugi podatak OIB. Ukratko, prilikom plaćanja obveznih doprinosa i poreza za isplatu plaća (dohotka od nesamostalnog rada) potrebno je koristiti model 68.

Pri uplati zajedničkih prihoda proračuna te prihoda za financiranje drugih javnih potreba (računi vrste "17") na nalogima za plaćanje u polje "model" upisuje se brojana oznaka "67", a u polje "poziv na broj odobrenja" kao podatak prvi upisuje se OIB.

Primjer 1.

Ispunjavanje naloga za plaćanje doprinosa za mirovinsko osiguranje – za osiguranike po osnovi rada, za poslodavca pravnu osobu / fizičku osobu (I. stup):

Državni proračun: 1001005 – 1863000160

Novi model plaćanja: [68] 8109 – OIB (11 znamenki) – R-Sm

Primjer 2.

Ispunjavanje naloga za plaćanje članarine turističkim zajednicama:

Članarina turističkim zajednicama: 1001005 – 17.....

Novi model plaćanja: [67] OIB

Modeli "05, 12, 21, 22, 66" za plaćanje prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba, koji u svom sadržaju imaju podatak o matičnome broju pravne osobe (MB), odnosno matični broj građana (MBG) mogu se koristiti do opoziva. Za očekivati je da će se ovaj "dvojni" sustav oznaka u plaćanju vrlo brzo "prebaciti" na sustav s OIB-om.

5. STOPA ZATEZNE I UGOVORNE KAMATE

Od 1. siječnja 2008. sukladno čl. 1164. Zakona o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05. i 41/08. čl. 26. st. 1.-3. i čl. 29. st. 2.-6. i st. 8.) prestaju važiti odredbe čl. 1., 2., 4., 5., 6., 7., 8., 9. st. 1. t. 1. i čl. 10. Zakona o kamata (Nar. nov., br. 94/04.). Članak 3. je i dalje u primjeni.

Prema čl. 3. Zakona o kamata koji je stupio na snagu 20. srpnja 2004., pri obračunu zatezne kamate za godinu primjenjuje se matematički model (1):

$$K = \frac{C \times p \times n}{100} \quad (1) \quad K = \frac{C \times p \times d}{36.500} \quad (2)$$

gdje oznake imaju sljedeće značenje:

K = zatezna kamata   p = stopa zatezne kamate

C = glavnica   n = broj godina.

d = broj dana

Za obračunsko razdoblje kraće od jedne godine primjenjuje se kalendarski broj dana za tu godinu i matematički izraz pod (2).

To znači da za izračun zatezne kamate više nije dopuštena primjena konformne metode niti u ispodgodišnjem razdoblju već se primjenjuje proporcionalni (jednostavni) način obračuna.

Napomena:

Opširnije o tome pisali smo u časopisu RRiE, br. 8/04., str. 44., 12/08., str. 23. i 10/11., str. 74., što potvrđuje i vjerodostojno tumačenje čl. 3. st. 1. Zakona o zateznim kamata (Nar. nov., br. 58/04.).

5.1. PREGLED STOPA UGOVORNIH I ZATEZNIH KAMATA OD 1. I. 2012.

Pregled i izračun daje se temeljem ESKONTNE STOPE HNB-a od 7% godišnje na dan 31. prosinca 2011. koja je objavljena u Nar. nov., br. 1/12. od 2. siječnja 2012.

Sukladno čl. 29. st. 2. ZOO-a "stopa zateznih kamata na odnose iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava određuje se, za svako polugodište, uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je utvrdila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za osam postotnih poena, a u ostalim odnosima za pet postotnih poena".

Kamate u 1. polugodištu 2012.**I. Zatezne kamate**

Dužnik koji zakasni s ispunjenjem obveze, osim glavnice, duguje i zateznu kamatu.

1. Zatezne kamate u 1. polugodištu 2012. obračunavaju se prema čl. 29. ZOO-a (Nar. nov. br. 35/05. i 41/08.) prema stopi od **15% godišnje** na:

- ☐ 1.1 na ugovore između **trgovaca** (pravnih i fizičkih osoba koje samostalno i tajno obavljaju djelatnost radi ostvarivanja dobitka proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu)
- ☐ 1.2. na ugovore između **trgovaca i osoba javnog prava**
  - svih prethodno navedenih trgovaca i osoba koje su obvezne postupati po propisima o javnoj nabavi, osim trgovačkih društava (Izmjena i dopuna ZOO-a Nar. nov., br. 41/08.)

2. Zatezne kamate u 1. polugodištu 2012. na sve ostale odnose obračunavaju se prema stopi od **12% godišnje**

- ☐ u kojima nisu sudionici prethodno navedene osobe nego npr. **građani** međusobno, građani u nekom ugovornom odnosu s prethodno navedenim osobama kao i **osobe javnog prava međusobno**
- ☐ Za kašnjenje u plaćanju i preplati zakonskih obveza

3. Zatezne kamate se mogu ugovoriti prema višim stopama ali ne više od ugovornih kamata.

II. Ugovorne kamate u 1. polugodištu 2012. (čl. 26. ZOO-a)

- ☐ Stopa ugovornih kamata može se ugovoriti **najviše 18% godišnje**
  - na odnose **između trgovaca**
  - na odnose između trgovaca i **osoba javnog prava**
- ☐ stopa ugovornih kamata između osoba od koji barem jedna nije trgovac (nego npr. građanin ili osoba javnog prava) može se ugovoriti **najviše 12% godišnje**

U nastavku se daje pregled i izračun stopa zatezних kamata u ugovornih kamata temeljem eskontne stope HNB-a od 7% godišnje.

Tablica 43. – Najviša dopuštena stopa zakonske i ugovorene zatezne kamate

Ugovorni odnosi između:	Najviša dopuštena stopa zakonske zatezne kamate	Zakonska zatezna kamatna stopa	Najviša dopuštena ugovorena zatezna kamatna stopa
Trgovaca	Eskontna stopa HNB + 8%	7+8 = 15%	18%
Trgovca i osobe javnog prava	Eskontna stopa HNB + 8%	7+8 = 15%	18%
Svi ostali odnosi	Eskontna stopa HNB + 5%	7+5 = 12%	12%

Tablica 44. – Najviše dopuštena stopa ugovorne kamate – kada je kamatna stopa određena ugovorom

Ugovorni odnosi između:	Najviša dopuštena stopa ugovorne kamate	Najviše dopuštena ugovorena kamatna stopa
Osoba koje nisu trgovci	do visine zakonske zatezne kamatne stope	12%
Osoba od kojih barem jedna nije trgovac	do visine zakonske zatezne kamatne stope	12%
Trgovaca	do visine zakonske zatezne kamatne stope uvećane za 1/2 zatezne kamatne stope	12 + 6 = 18%
Trgovca i osobe javnog prava	do visine zakonske zatezne kamatne stope uvećane za 1/2 zatezne kamatne stope	12 + 6 = 18%

Tablica 45. – Najviša dopuštena stopa ugovorne kamate – kada kamatna stopa nije određena ugovorom

Ugovorni odnosi između:	Najviša dopuštena stopa ugovorne kamate	Najviše dopuštena ugovorena kamatna stopa
Osoba koje nisu trgovci	do visine 1/4 zakonske zatezne kamatne stope	3,00%
Osoba od kojih barem jedna nije trgovac	do visine 1/4 zakonske zatezne kamatne stope	3,00%
Trgovaca	do visine 1/2 zakonske zatezne kamatne stope	6,00%
Trgovca i osobe javnog prava	do visine 1/2 zakonske zatezne kamatne stope	6,00%

5.2. PREGLED STOPA ZATEZNIH KAMATA OD 1982. - 2011.

U nastavku se daje pregled stopa zatezних kamata po ugovorima u privredi za razdoblje od 1982. - 2011.

Tablica 46. Pregled stopa zatezних kamata po ugovorima u privredi za razdoblje od 1982. - 2011.

Razdoblje	Visina propisane stope	Službeni list
do 16. 04. 1982. god.	25% godišnje	19/83.
od 17. 04. 1982. god. do 29. 07. 1983. g.	25% godišnje	19/83.
od 30. 07. 1983. god. do 05. 10. 1984. g.	35% godišnje	40/83.
od 06. 10. 1984. god. do 29. 03. 1985. g.	62% godišnje	53/84.
od 30. 03. 1985. god. do 30. 06. 1985. g.	71% godišnje	15/85.
od 01. 07. 1985. god. do 22. 11. 1985. g.	84% godišnje	32/85.
od 23. 11. 1985. god. do 21. 03. 1986. g.	73% godišnje	62/85.
od 22. 03. 1986. god. do 25. 04. 1986. g.	80% godišnje	14/86.
od 26. 04. 1986. god. do 25. 07. 1986. g.	86% godišnje	23/86.
od 26. 07. 1986. god. do 16. 04. 1987. g.	66% godišnje	42/86.
od 17. 04. 1987. god. do 30. 06. 1987. g.	113,4% godišnje	23/87.
od 01. 07. 1987. god. do 30. 09. 1987. g.	128,8% godišnje	42/87.
od 01. 10. 1987. god. do 31. 12. 1987. g.	183,4% godišnje	63/87.
od 01. 01. 1988. god. do 31. 01. 1988. g.	151,2% godišnje	
od 01. 02. 1988. god. do 29. 02. 1988. g.	67,2% godišnje	10/88.
od 01. 03. 1988. god. do 04. 03. 1988. g.	141,4% godišnje	16/88.
od 05. 03. 1988. god. do 31. 03. 1988. g.	151,5% godišnje	16/88.

Tablica 48. Pregled eskontnih stopa i zateznih kamata u 2008., 2009., 2010., 2011. i 2012.

Tek. br.	MJESEC/ GODINA	ESKONTNA STOPA HNB U %		ZATEZNA KAMATA	
		mjesečna	god.	Između poduzetnika	Između poduzetnika, građana državnih tijela i dr.
	2008.	-	9,0	17,0	14,0
	2009.	-	9,0	17,0	14,0
	2010.	-	9,0	17,0	14,0
	1. - 6. 2011.	-	9,0	17,0	14,0
	7. - 12. 2011.	-	7,0	15,0	12,0
	2012.				
1.	Siječanj	0,5762893	7,0	15,0	12,0
2.	Veljača	0,5390093	7,0	15,0	12,0
3.	Ožujak	0,5762893	7,0	15,0	12,0
4.	Travanj	0,5576476	7,0	15,0	12,0
5.	Svibanj	0,5762893	7,0	15,0	12,0
6.	Lipanj	0,5576476	7,0	15,0	12,0
7.	Srpanj	0,5762893	7,0	15,0	12,0
8.	Kolovoz	0,5762893	7,0	15,0	12,0
9.	Rujan	0,5576476	7,0	15,0	12,0
10.	Listopad	0,5762893	7,0	15,0	12,0
11.	Studen	0,5576476	7,0	15,0	12,0
12.	Prosinac	0,5762893	7,0	15,0	12,0

5.3. ZAJMVI, KAMATE I POREZI U 1. POLUGODIŠTU 2012.

Kamatne stope se slobodno ugovaraju, ali do visine najviše stope ugovorenih kamata koje proizlaze iz čl. 26. ZOO-a vodeći računa o tome jesu li ugovaratelji trgovci ili građani (vidjeti pregled stopa na prethodnim stranicama izračunane prema visini eskontne stope od 7% godišnje na dan 31. prosinca 2011.). Kad je u pitanju zajmovni odnos poduzetnik fizička osoba, treba imati na umu minimum kojeg određuju porezni propisi.

1. Ako zajam daje pravna osoba i obrtnik svojim zaposlenicima, članovima društva ili drugim fizičkim osobama (najviše 12% godišnje), treba ugovoriti **minimalno kamatu od 3% godišnje** sukladno čl. 14. st. 3. Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 177/04. do 114/11.) kako ne bi morali obračunati dohodak u naravi i na to platiti porez (prirez i doprinose). Od 1. siječnja 2010. kamata je oslobođena PDV-a (prema čl. 11.a st. 1.b) Zakona o PDV-u (Nar. nov. br. 47/95. do 94/09.).

2. Na kamate (osim zateznih do visine zakonske zatezne kamate) koje s temelja **danih zajmova međusobno zaračunavaju trgovačka društva ili obrtnici**, NE obračunava se PDV. (oslobođeno prema čl. 11.a st. 1.b) Zakona o PDV-u. No, za obračun kamata (ako su ugovorene) zajmodavac NE treba ispostaviti račun R-1 ili R-2 osim na zahtjev primatelja isporuke. Navedeno proizlazi iz čl. 104. st. 2. Pravilnika o PDV-u (Nar. nov., br. 149/09. i 89/11.).

3. Ako fizičke osobe daju zajam pravnoj osobi, može bezkamatno, a primjenjuje se također odredba čl. 26. ZOO-a i najviša stopa kamata u visini od 12% godišnje (na bazi eskontne stope od 7%).

No, prilikom isplata kamata ovim zajmodavcima trgovačko društvo će morati obračunati i obustaviti porez na dohodak od kamata po odbitku po stopi od 40% i odgovarajući prirez (čl. 30. st. 3. Zakona u vezi sa čl. 51. st. 2. Zakona o porezu na dohodak). Ali, zajmovi se mogu od strane fizičkih osoba davati i beskamatno. Ako je obveznik PDV-a, tada mora izdati račun R-2 za kamate te navesti da su oslobođene PDV-a (prema čl. 11.a st.1.b) Zakona o PDV-u.

4. Kamate koje plaćaju **domaći poduzetnici inozemnim nebankarskim pravnim osobama** (osim za kamate za nabavu opreme ili nabave dobara na robni kredit, te kamata koje se plaćaju inozemnim bankama ili drugim financijskim institucijama), pri plaćanju tih kamata obračunava se i plaća **porez po odbitku** od 15% iz svote kamate (čl. 31. Zakona o porezu na dobit – Nar. nov., br. 177/04. do 80/10.), osim ako je u primjeni međunarodni ugovor kad se postupa prema njemu. Za to domaći isplatelj treba osigurati propisanu potvrdu (v. Pravilnik o porezu na dobit - Nar. nov., br. 95/05. do 137/11.). Detaljnije o tome u RRiF-u br. 4/10., str. 101.

Ako se pak kamate isplaćuju inozemnim fizičkim osobama koje su dale zajmove našim poduzetnicima, porez na dohodak od kamata po odbitku obračunava se uz uvažavanje odredbi ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ako se primjenjuje (vidi pregled ugovora u ovom broju časopisa RRiF – STRUCNE OBAVIJESTI). U svim navedenim kombinacijama pod ovom točkom kamata koja se isplaćuje ne podliježe oporezivanju PDV-om.

5. Kamate koje su ostvarene u **poslovnim bankama, štedionicama i štedno-kreditnim zadrugama** na kunsku i deviznu štednju, na pologe (po viđenju i oročene) na žiro, tekućem ili deviznom računu građana, ne smatraju se dohotkom (čl. 9. st. 1. Zakona o porezu na dohodak).

6. Zatezne kamate između povezanih osoba za dužnika su **porezno NEPRIZNATI rashod** prema čl. 7. st. 1. t. 9. Zakona o porezu na dobit, neovisno o tome je li ih zaračunalo tuzemno ili inozemno povezano društvo (vjerovnik) i neovisno o tome po kojoj je stopi zatezna kamata obračunana.

7. Kamate na zajmove između povezanih osoba, sukladno čl. 14. Zakona o porezu na dobit i čl. 37. Pravilnika o porezu na dobit, odnose se na zajmove između rezidenta i nerezidenta. Pritom razlikujemo:

RAČUNOVODSTVO PRORAČUNA I PRORAČUNSKIH KORISNIKA

Izdanje: Zagreb,
ožujak 2011.

Opseg: 800 str.

Cijena: 580,00 kn

Narudžbe: tel.: 01/ 46 99 760
faks: 01/ 46 99 766; e-mail: rrif@rrif.hr

I. TRGOVAČKO DRUŠTVO – REZIDENT DAJE ZAJAM POVEZANOM DRUŠTVU – NEREZIDENTU	
a) bez kamate	→ PDV oslobođeno osnovicu poreza na dobitak uvećati za kamatu od 7% god.
b) s kamatom nižom od 7% god.	→ PDV oslobođeno osnovicu poreza na dobitak uvećati za razliku kamate od 7% god i ugovorene kamate
c) s kamatom od 7%	→ PDV oslobođeno ugovorena kamata je računovodstveni i porezni приход!!
II. TRGOVAČKO DRUŠTVO – REZIDENT PRIMA ZAJAM OD POVEZANOG DRUŠTVA – NEREZIDENTA	
a) bez kamate	→ –
b) s kamatom od 7% godišnje i nižom	→ ugovorena kamata je porezno priznati trošak
c) s kamatom višom od 7% godišnje	→ razlika između ugovorene kamate i kamate obračunane po 7% god. porezno je NEPRIZNATI RASHOD

↓

Ako je zajam primljen od povezanog društva – udjelčara (dioničara) nerezidenta, odnosno pravne osobe koja nije obveznik poreza na dobitak u RH (niti poreza na dohodak od kapitala) i drži najmanje 25% dionica ili udjela u kapitalu društva-dužnika, a svota njegova zajma premašuje četverostruku svotu njegova udjela – obračunana kamata dužniku iznad propisanog limita je POREZNO NEPRIZNATI RASHOD, neovisno o ugovorenoj kamatnoj stopi (čl. 8. st. 1. Zakona o porezu na dobit). (MF. Kl.; 410 –10/06 –01/14, od 10. travnja 2006., PIP br. 7/06., str. 85)

8. Na povezane osobe između rezidenata primjenjuju se također odredbe navedene u prethodnoj točki (t. 7.) u slučaju kad je povezana osoba u povlaštenom poreznom položaju sukladno čl. 13. st. 5. Zakona o porezu na dobit ako:

- plaća porez na dobit po stopama koje su niže od propisane stope ili je oslobođena od plaćanja poreza na dobit, ili
- ima u poreznom razdoblju pravo na prijenos poreznog gubitka iz prethodnih poreznih razdoblja.

Napomena:

O računovodstvenom i poreznom položaju kamata smo pisali u časopisu RRiF br. 10/11., str. 74. i 11/11., str. 122.

6. DEVIZNO POSLOVANJE*

Poslovanje stranom gotovinom i kunskom gotovinom i čekovima u odnosima između deviznog rezidenta i nerezidenta uređeno je sljedećim aktima:

- Zakon o deviznom poslovanju (Nar. nov., br. 96/03., 140/05., 132/06., 153/09. i 145/10.)
- Zakon o sprječavanju pranja novca (Nar. nov., br. 87/08.)

- Zakon o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 177/04. do 80/10.) i Pravilnik o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 95/05. do 123/10.) u dijelu u kojem uređuju isplate u gotovu novcu.
- Odluka o načinu podizanja i polaganja strane gotovine i čekova na račun otvoren u banci (Nar. nov., br. 48/10.)
- Odluka o plaćanju i naplati u stranim sredstvima plaćanja u zemlji (Nar. nov., br. 111/05.)

6.1. STRANA GOTOVINA I ČEKOVI I KUNSKA GOTOVINA

6.1.1. Naplata

Tablica 49. Naplata robe i usluga

Opis	Svota	Dokazi
Naplaćena strana gotovina i čekovi u načelu bez obzira na temelj naplate.	Bez ograničenja	Dostaviti ugovor, račun ili predračun.
	Naplata u kunama bez ograničenja.	Nisu propisani.

Naplaćena strana gotovina mora se položiti u poslovnu banku u roku tri radna dana od dana naplate.

Ako se polaganje strane gotovine i čekova na račun obavlja na osnovi predračuna, rezident je dužan banci naknadno dostaviti ugovor ili račun u roku u kojem je ugovorena isporuka robe ili usluga odnosno drugo ispunjenje obveze.

Jedna transakcija (naplata) ne može biti veća od 15.000,00 eura, odnosno odgovarajuće protuvrijednosti druge valute odnosno 105.000,00 kn. Jedna transakcija može biti pojedinačna ili se može obavljati u više međusobno povezanih gotovinskih transakcija koje ukupno prelaze navedene svote.

U stranoj gotovini i čekovima se ne može naplatiti posao čija naplata nije dopuštena u stranim sredstvima plaćanja prema toč. VII. i VIII. Odluke o plaćanju i naplati u stranim sredstvima plaćanja u zemlji, stoga što pojam stranih sredstava plaćanja uključuje i pojam strane gotovine i čekova. Riječ je npr. kupoprodaji nekretnine u RH i udjela u trgovačkim društvima sa sjedištem u RH.

6.1.2. Plaćanje

Tablica 50. Plaćanje pri uvozu roba i usluga

Opis	Svota	Dokazi
Plaćanje stanom gotovinom bez obzira na temelj plaćanja.	Nema ograničenja u stranoj gotovini.	Dostaviti ugovor, račun ili predračun.
	Nema ograničenja u svoti za kunksko plaćanje.	Nisu propisani.

Pri plaćanju u stranoj gotovini treba provesti odgovarajuće postupke:

1. Nabaviti predračun, račun ili ugovor.
2. Podići, uz prilaganje predračuna, računa ili ugovora, stranu gotovinu u poslovnoj banci (s deviznog računa ili je kupiti, ali ne kod ovlaštenog mjenjača)
3. U roku 60 dana od dana podizanja gotovine na temelju predračuna poslovnoj banci treba predložiti dokaze da su novci iskorišteni za plaćanje primljene isporuke ili vratiti ih poslovnoj banci.

* Zadnji broj Narodnih novina koji je uključen u ovaj pregled je br. 52/11.

Plaćanje stranom gotovinom dopušteno je samo ako nije u suprotnosti s odredbama propisa kojim se uređuje oporezivanje dohotka.

6.2. DEVIZNA BLAGAJNA

Tablica 51. Pravila devizne blagajne

Potrebe	Namjena	Svota prosječnog dnevnog blagajničkog maksimuma
Službeni put	Troškovi u vezi sa službenim putom.	<ul style="list-style-type: none"> Do 1.500,00 eura, bez odobrenja HNB-a. Preko 1.500,00 eura na temelju odobrenja HNB-a na temelju opravdanog zahtjeva.
<ul style="list-style-type: none"> Usluge u međunarodnom robnom i putničkom prometu. Usluge pružanja hitne medicinske pomoći. 	Troškovi u vezi s prijevozom sredstava i robe.	<ul style="list-style-type: none"> Do 3.000,00 eura, bez odobrenja HNB-a. Preko 3.000,00 eura na temelju odobrenja HNB-a na temelju opravdanog zahtjeva.
<ul style="list-style-type: none"> Za pružanje ugostiteljsko-turističkih usluga (usluga noćenja, pansiona, polupansiona i usluga prijevoza), Za pružanje usluga zračnih luka, morskih luka, marina, pristaništa i autocesta te za opskrbu stranih zrakoplova i brodova gorivom i mazivom i drugom potrošnom robom Za prodaju robe s carinskog skladišta tipa »D« Za prodaju putničkih i robnih vozni isprava, neposredno ili preko putničkih turističkih agencija, za račun nerezidenata. 	Za vraćanje ostatka novca kupcu.	<ul style="list-style-type: none"> Do 3.000,00 eura, bez odobrenja HNB-a. Preko 3.000,00 eura na temelju odobrenja HNB-a na temelju opravdanog zahtjeva.

Ako rezident podiže stranu gotovinu ili čekove u svrhu njezina pologa u vlastitu deviznu blagajnu, unosi se tekst "za polog u deviznu blagajnu u svrhu službenog puta u inozemstvo" te se unosi šifra zemlje u koju se najčešće putuje.

Prosječni dnevni blagajnički maksimum utvrđuje se tako da se zbroje dnevna stanja tijekom tromjesečja i dobiveni zbroj podijeli s brojem kalendarskih dana toga tromjesečja.

6.3. UNOŠENJE I IZNOŠENJE STRANE GOTOVINE I ČEKOVA I KUNA

Za unošenje i iznošenje strane gotovine i kuna ne postoje ograničenja u svoti unošenja i iznošenja preko granice.

Fizička osoba dužna je prijaviti cariniku unošenje ili iznošenje gotovine u domaćoj ili stranoj valuti preko državne granice u kunsjoj protuvrijednosti iznosa od 10.000,00 eura ili više.

6.4. ČLANCI I PROPISI IZ PODRUČJA DEVIZNOG POSLOVANJA

- Devizni rezidenti nisu uvijek i porezni rezidenti. (RRiF br. 11/07., str. 71.)
- Neke rezidentne i nerezidentne fizičke osobe nemaju sva ograničenja u deviznom poslovanju kao „obične“ rezidentne i nerezidentne fizičke osobe. (RRiF br. 11/07., 107.)

- Kreditni poslovi (RRiF br. 4/11., str. 117.):
  - ⇒ Kreditom se prema deviznim propisima ne smatra samo kredit prema odredbama Zakona o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05. i 41/08.)
  - ⇒ Samo neke osobe o kreditnim poslovima izvještavaju HNB
- Naplata kupoprodaje nekretnine koja se nalazi u Republici Hrvatskoj može se naplatiti samo u kunama (Odluka o plaćanju i naplati u stranim sredstvima plaćanja, Nar. nov., br. 111/05., toč. VII. i VII.)
- Plaćanja koja su posljedica obračunskih oblika namire (cesija, asignacija, preuzimanje duga i dr.) nisu dopuštena u svim okolnostima (RRiF 12/07., str. 128.)
- Za otvaranje računa u inozemstvu rezidenti NE trebaju odobrenje HNB-a (RRiF 1/11. - str. 239.)
- Rezidentne osobe za poslovanje s nerezidentnim osobama vode nadzorne knjige. (RRiF br. 6/10, str. 110.)
- Pregled statističkih istraživanja HNB-a i obveza izvješćivanja (RRiF br. 8/10., str. 114.)
- Nova statistička izvješća o deviznom poslovanju (RRiF br. 4/11., str. 112.)

7. ZASTARA

Institut zastare potraživanja u RH nije ureden jedinstvenim zakonom, već odredbe o zastari sadržavaju brojni propisi. To je prije svega **Zakon o obveznim odnosima** (Nar. nov., br. 35/05. i 41/08., dalje: ZOO), kao generalni propis, ali i mnogi drugi posebni propisi kao npr. Opći porezni zakon (Nar. nov., br. 147/08. i 18/11., dalje: OPZ), Zakon o mjenici (Nar. nov., br. 74/94. i 92/10., dalje: ZM), Zakon o čeku (Nar. nov., br. 74/94.), Zakon o radu (Nar. nov., br. 149/09. i 61/11., dalje: ZR) te mnogi drugi. Stoga je uvodno bitno istaknuti da se, ako nekim od tih posebnih zakona (*lex specialis*) u pogledu zastare nije propisano nešto drugo, primjenjuju odredbe o zastari iz ZOO-a (*lex generalis*).

U stručnoj se literaturi zastara najčešće definira kao **gubitak zahtjeva uslijed navršenja sadržaja subjektivnog prava kroz zakonom određeno vrijeme odnosno kao protek određenog vremena nakon isteka kojega prestaje vjerovnikova mogućnost zahtijevati ispunjenje obveze.**

Napomena:

Opširnije o zastari može se pročitati u časopisu RRiF br. 10/10. str. 164. i 5/11., str. 89.

U nastavku se daje tablični prikaz zastarnih zakona prema odredbama nekih propisa.

POREZ NA DODANU VRIJEDNOST

primjena u praksi

IV. izmijenjeno izdanje

Redakcija:

mr. sc. Ljerka MARKOTA

Narudžbenica na

kraju časopisa

Opseg priručnika: 380 str.

Cijena: 150,00 kn

Tablica 54. Zastarni rokovi prema Zakonu o trgovačkim društvima (Nar. nov., br. 111/93., 34/99., 121/99. - vjerodostojno tumačenje, 52/00., 118/03., 107/07., 146/08., 37/09. i 152/11. - proč. tekst.)

RED. BR.	TRAŽBINA	ROK	OD KADA TEČE
1.	ZAHTEJ J.T.D. PREMA ČLANU ZA ŠTETU ZBOG POVREDE OBVEZE SUZDRŽAVANJA OD KONKURENCIJE	3 mjeseca	Od dana kada su ostali članovi saznali za povredu obveze
		5 godina	Od dana učinjene povrede bez obzira na saznanje
2.	POTRAŽIVANJA PREMA ČLANOVIMA J.T.D. S NASLOVA ODGOVORNOSTI ZA OBVEZE DRUŠTVA	5 godina, ako tražbina prema društvu ne zastaruje u kraćem roku	Od prvog dana od dana upisa prestanka društva ili prestanka članstva u društvu upisani u sudski registar
3.	ZAHTEJ PREMA DIONIČARIMA ZA POVRAT ONOGA ŠTO SU PRIMILI OD DRUŠTVA SUPROTNO ZTD-u	5 godina	Od primitka plaćanja
4.	ZAHTEJ ZA NAKNADU ŠTETE PREMA ČLANOVIMA UPRAVE I NAD. ODBORA KOJU POČINE U VOĐENJU POSLOVA ODNOSNO NADZORA	5 godina	
5.	ZAHTEJ ZA NAKNADU ŠTETE UZROKOVANU ISKORIŠTAVANJEM UTJECAJA U DRUŠTVU	5 godina	
6.	ZAHTEJ ZA NAKNADU ŠTETE PREMA LIKVIDATORU KOJU JE UZROKOVALO PROVOĐENJE LIKVIDACIJE	1 godina	Od brisanja društva iz sudskog registra
7.	ZAHTEJ d.d. PREMA ČLANU UPRAVE ZBOG POVREDE PRAVILA O ZABRANI KONKURENCIJE	3 mjeseca	Od kada su ostali članovi uprave i članovi nadzornog odbora saznali za štetnu radnju
		5 godina	Od dana kad je radnja učinjena (objektivni rok), bez obzira na saznanje
8.	ODGOVORNOST ČLANOVA DRUŠTVA I ČLANOVA UPRAVE d.o.o. ZA RADNJE PRI OSNIVANJU	5 godina	Od dana upisa društva u sudski registar, odnosno od dana štetne radnje, ako je poduzeta nakon upisa
9.	ZAHTEJ PO OSNOVI NEDOPUŠTENIH PRIMANJA ČLANOVA d.o.o.	5 godina	Od dana kada je primljena uplata
10.	ZAHTEJ ZA ISPUNJENE ČINIDBE (koja se na temelju poslovnog udjela mora ispuniti) PREMA PRAVNOM PREDNIKU STJECATELJA POSLOVNOG UDJELA	5 godina	Od podnošenja prijave za upis prijenosa poslovnog udjela u knjigu poslovnih udjela

RED. BR.	TRAŽBINA	ROK	OD KADA TEČE
11.	ZAHTEJ PREMA ZAKONSKIM ZASTUPNICIMA VLADAJUĆEGA DRUŠTVA ZA ŠTETU POČUNJENU U OVISNOM DRUŠTVU PRI DAVANJU UPUTA, A I PREMA ČLANOVIMA UPRAVE I NEOVISNOG DRUŠTVA KAO SOLIDARNIM DUŽNICIMA	5 godina	
12.	ZAHTEJ PREMA ČLANOVIMA UPRAVE I NADZORNOG ODBORA PRIPOJENOG DRUŠTVA ZA ŠTETU NASTALU PRIPAJANJEM	5 godina	Od dana objave upisa pripajanja u sudski registar suda sjedišta društva preuzimatelja
13.	ODGOVORNOST ČLANOVA UPRAVE GOSPODARSKOG INTERESNOG UDRUŽENJA ZA ŠTETU KOJU MU POČINE POVREDOM SVOJIH OBVEZA	5 godina	

8. SREDNJI TEČAJ HNB-a NA DAN 31. 12. 2011.

Prema računovodstvenim standardima, potraživanja i obveze koje su nastale u valuti koja je različita od izvještajne valute, moraju se iskazati u izvještajnoj valuti. Za preračun na dan bilanciranja rabi se spot tečaj te valute u odnosu na izvještajnu valutu. U RH izvještajna valuta su kune (čl. 19. Zakona o računovodstvu).

Računovodstveni propisi ne uređuju banku čiji bi se spot tečaj rabio. S obzirom na odredbe Zakona o deviznom poslovanju koji u određenim okolnostima traži primjenu srednjeg tečaja HNB-a, stručna praksa se priklonila stajalištu da se u RH kao spot tečaj za preračun strane valute u kune rabi srednji tečaj HNB-a koji se primjenjuje na datum bilanciranja.

Hrvatska narodna banka objavila je u tečajnom listu broj 253 srednje tečajeve koji se primjenjuju na dan 31. prosinca 2011. Ti će se tečajevi rabiti pri izračunu kunske protuvrijednosti potraživanja i obveza koji su iskazani u stranoj valuti na dan 31. prosinca 2011. U potraživanja su uključeni i "čvrsti" devizni računi koji imaju rezidentne osobe.

Tečajna lista HNB-a br. 253 koja se primjenjuje na dan 31. prosinca 2011.

Tek. br.	Zemlja	Šifra Val	Jed	za devize	za devize	za devize
1.	Australija	036 AUD	1	5,903309	5,921072	5,938835
2.	Kanada	124 CAD	1	5,691198	5,708323	5,725448
3.	Češka	203 CZK	1	0,291080	0,291956	0,292832
4.	Danska	208 DKK	1	1,009890	1,012929	1,015968
5.	Mađarska	348 HUF	100	2,415646	2,422915	2,430184
6.	Japan	392 JPY	100	7,503326	7,525904	7,548482
7.	Norveška	578 NOK	1	0,964769	0,967672	0,970575
8.	Švedska	752 SEK	1	0,841430	0,843962	0,846494
9.	Švicarska	756 CHF	1	6,176233	6,194817	6,213401
10.	Vel. Britanija	826 GBP	1	8,959222	8,986181	9,013140
11.	SAD	840 USD	1	5,802480	5,819940	5,837400
12.	EMU	978 EUR	1	7,507829	7,530420	7,553011
13.	Poljska	985 PLN	1	1,690572	1,695659	1,700746